

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 1

JAREN 60 EN 70

- **TOENAME AAN INDIVIDUELE VRIJHEID**
- **GRENS VAN KUNST?**
- **LOSLATEN VAN TRADITIES EN VORM**
- **CONCEPTUELE KUNST**
- **PARIJS OPKOMST EXISTENTIALISME**

“It is only in our decisions,
that we are important.”

— Jean-Paul Sartre

BOREDPANDA.COM

Should I kill myself, or have a cup of
coffee?

— *Albert Camus* —

AZ QUOTES

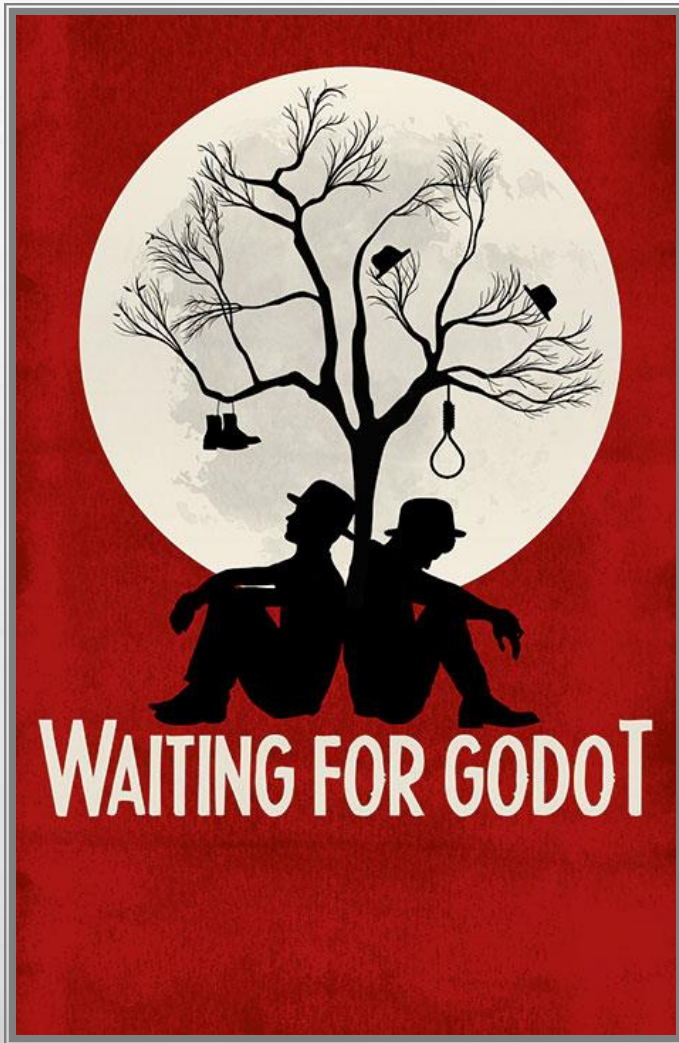
“Our life always expresses the
result of our dominant thoughts.”

— Søren Kierkegaard

BOREDPANDA.COM

EXISTENTIALISME

ABSURDISME

- **THEATERMAKER SAMUEL BECKETT SCHRIJFT “WAITING FOR GODOT” (1953)**
- **TWEE MANNEN WACHTEN OP MENEER GODOT OM HEN DE ZIN VAN HET LEVEN TE VERTELLEN**
- **HIJ KOMT NOOIT**
- **ZIJ BLIJVEN RADELOOS OP HUN PLEK**

Wachten op Godot

van Samuel Beckett

NRC

Nederlands
Dagblad

Scènes

THEATER VAN DE WREEDHEID

- **FRANSMAN ANTONIN ARTAUD**
- **GEEN SPEL MAAR EEN RAUW, PUUR, OERGEVOEL**
- **JERZY GROTOWSKI – SOBER THEATER**
- **WEG MET POESPAS**

Theater van wreedheid – Antonin Artaud "metamorphosis" – kijk 1 minuut vanaf minuut 3

GRENSVERVAGINGEN

- **NEW YORK - VERLANGEN NAAR HET ALLEDAAGSE IN KUNST**
- **TEGENHANGER VAN HET ABSTRACT EXPRESSIONISME**
- **ROBERT RAUSCHENBERG**
- **OP ZOEK NAAR TOEVAL**

PostBeeld

Spot 1963 - Robert Rauschenberg

John Cage – Sonata V

John Cage – “Water Walk” - doorheen kijken

John Cage – 4'33"

DANS - MERCE CUNNINGHAM

- **BASALE ALLEDAAGSE BEWEGINGEN WORDEN VERVORMD TOT DANS**
- **GEEN EMOTIES OF VERHAAL**
- **RUIMTE VOOR TOEVAL**
- **MUZIEK EN DECOR WORDEN PAS TOEGEVOEGD BIJ PREMIERE**

Merce Cunningham – Beach Birds for Camera

Judson Dance Theatre

VIDEOKUNST

- **NAM JUNE PAIK (1932 – 2006)**
- **ZUID-KOREAANSE AMERIKAAN**
- **UITVINDER VAN VIDEOKUNST**
- **VERVREEMDING VAN DE TELEVISIE**

NAM JUNE PAIK

Nam June Paik - Kijk 1 minuut

Nam June Paik - TV Buddha - 1974

EINDVRAGEN

- **IN WELKE HEDENDAAGSE KUNST ZIJN INVLOEDEN VAN DEZE PIONIERS TERUG TE VINDEN?**
- **WAT ZOU EEN BAANBREKEND KUNSTONDERZOEK VAN NU KUNNEN ZIJN?**

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 2

LESPLAN:

- OPHALEN VORIGE LES**
- FLASHCARDS BELANGRIJKE BEGRIPPEN**
- OEFENVRAGEN**

WAT HERINNER JE JE VAN DE VORIGE LES?

FLASHCARDS

BELANGRIJKE BEGRIPPEN

**Twintigste-eeuwse stroming in de filosofie die leert
dat de mens de zin van het leven niet kent. Het feit dat
hij bestaat is op zich al zinvol.**

Filosofen: Jean-Paul Sartre en Albus Camus

EXISTENTIALISME

Theatervorm, ontwikkeld door Jerzy Grotowski, zonder decor, kostuums, licht en grime. Het gaat om de acteur die op zoek gaat naar zijn innerlijke kern en die prijsgeeft aan het publiek.

SOBER THEATER

Kunst waarbij niet de esthetiek of de vorm, maar het idee of het artistieke concept dat de kunstenaar wil overbrengen vooropstaat. Komt sterk op vanaf 1960.

CONCEPTUELE KUNST

**Moderne dansvorm waarbij de dansbewegingen zelf
zowel inhoud als onderwerp zijn en dus niet iets
anders uitdrukken. Grondlegger is Merce Cunningham,
verder ontwikkeld door Judson Dance Theater.**

PURE DANS

Ruige theatervorm bedacht door Antonin Artaud. Door acteurs fysiek uit te putten probeert Artaud de rationele controle weg te nemen en het te laten spelen vanuit het onderbewuste.

THEATER VAN DE WREEDHEID

Toneelgenre ontstaan na de tweede wereldoorlog, dat de irrationele aspecten van het leven benadrukt, vaak om de doelloosheid van het bestaan aan te tonen.

Theatermakers: o.a. Samuel Beckett

ABSURDISTISCH THEATER

Kunstwerk dat in de vorm van een (theatrale) actie aan het publiek wordt gepresenteerd. Meestal is de handeling niet verhalen, vaak kan het publiek in en uit lopen.

Kunstenaars: o.a. Yoko Ono, Marina Abramovic

PERFORMANCE

**Piano waarbij er op of onder sommige snaren of
hamers objecten van metaal, plastic of rubber worden
geplaatst, waardoor de klankkleur van de snaar
verandert.**

GEPREPAREERDE PIANO

Theater zonder verhoogd podium, waarbij het publiek meestal vanaf een oplopende tribune op het speelveld kijkt.

VLAKKEVLOERTHEATER

Type theaterzaal waarbij het vaak verhoogde podium omlijst wordt, waardoor er een scheiding ontstaat tussen het (verhoogde) podium en het publiek.

LIJSTTHEATER

Theatervoorstelling die wordt gespeeld op een andere plaats dan een theatergebouw.

LOCATIETHEATER

EXAMENVRAGEN OEFENEN

Het werk TV as fireplace kan geïnterpreteerd worden als een commentaar op de televisie.

Beschrijf het commentaar op de televisie dat uit dit werk spreekt.

TV AS FIREPLACE – JAN DIBBETS (1968)

maximumscore 1

een van de volgende antwoorden:

- TV as Fireplace spreekt commentaar op de (centrale) rol die televisie inneemt (een centrale rol die vroeger voor de haard was weggelegd).
- TV as Fireplace spreekt commentaar op de ‘onechtheid’ van televisiebeelden (de warmte van een echt haardvuur ontbreekt in deze vorm).

Hier zie je “Magnet TV” van Nam June Paik. Ook hij gebruikte de televisie voor zijn kunst.

De manier waarop Paik de televisie inzette, verschilt wezenlijk van de wijze waarop Dibbets dat deed.

Leg uit wat dit verschil inhoudt. Betrek zowel Paik als Dibbets in je antwoord.

MAGNET TV - NAM JUNE PAIK (1965)

maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

- Nam June Paik maakte een kunstwerk van de televisie zelf / experimenteerde met de televisie zelf als (kunst-)object 1
- Jan Dibbets maakte een programma om op televisie uit te zenden

Hier zie je TV Buddha, een werk dat Paik in 1974 maakte.

De installatie bestaat uit een videocamera, een televisietoestel en een antiek Boeddhabeeld. (Het Boeddhisme is een religie die ontstond rond 500 v.Chr.)

Een televisietoestel als onderdeel van een installatie was begin jaren zeventig ongebruikelijk in de beeldende kunst, toch was TV Buddha makkelijk als beeldende kunst te herkennen.

Noem twee kenmerken van deze installatie waardoor TV Buddha als beeldende kunst te herkennen was.

TV BUDDHA – NAM JUNE PAIK (1974)

maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- De installatie staat op een sokkel.
- De installatie roept vragen op / is op meerdere manieren te interpreteren (het is geen eenduidig beeld, de toeschouwer moet er even tijd voor nemen om erachter te komen wat het is).
- De installatie is als een esthetisch geheel vormgegeven.

In Paiks TV Buddha staat de confrontatie tussen verleden en heden centraal.

Leg uit hoe deze tegenstelling uit dit kunstwerk spreekt. Betrek in je antwoord zowel heden als verleden.

TV BUDDHA – NAM JUNE PAIK (1974)

maximumscore 2 -- Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

verleden (een van de volgende): 1

- het Boeddhabeeld: het Boeddhabeeld staat voor het verleden, als antiek beeld en/of als verwijzing naar het eeuwenoude boeddhisme.
- de opnamen van het Boeddhabeeld: Boeddha ‘kijkt’ naar opnamen van zichzelf in het (zeer recente) verleden / de opnamen van het Boeddhabeeld zijn uit een zeer recent verleden.

heden (een van de volgende): 1

- het televisietoestel: het Boeddhabeeld wordt letterlijk geconfronteerd / oog in oog geplaatst met het heden in de vorm van een televisietoestel.
- het Boeddhabeeld: het Boeddhabeeld ‘kijkt’ in het heden/nu naar opnamen van zichzelf in het zeer recente verleden.

EINDE LES 2

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 3

POP WORDT VOLWASSEN

- **JAREN 60**
- **POPMUZIEK GROEIT IN POPULARITEIT**
- **AMERIKAANSE BURGERRECHTENBEWEGING STRIJDT TEGEN DISCRIMINATIE**
- **VIETNAMOORLOOG → ANTI-OORLOGBEWEGING**
- **HIPPIES**

BEATMUZIEK

- **1963 LIVERPOOL**
- **MIX VAN ROCK-N-ROLL, RHYTHM-AND-BLUES, EN SOUL**
- **VASTE BAND FORMATIE**
- **BRITSE BANDS ALS "THE BEATLES" EN "THE ROLLING STONES"**

The Rolling Stones – Satisfaction (1969)

THE BEATLES

- **ALBUM *SGT. PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND***
- **EXPERIMENTELE AVANT-GARDE**
- **CONCEPTALBUM**
- **ALLE SONGTEKSTEN OP BINNENHOES**
- **POPMUZIEK = KUNST**

The Beatles – Lucy in the Sky with Diamonds (1967)

PROTEST

“I have a dream...”

Martin Luther King Jr.

- **1963 MEGA PROTEST IN WASHINGTON VOOR RASSEN GELUKHEID**
- **SPEECH**
- **FOLKZANGER BOB DYLAN TREEDT OP**

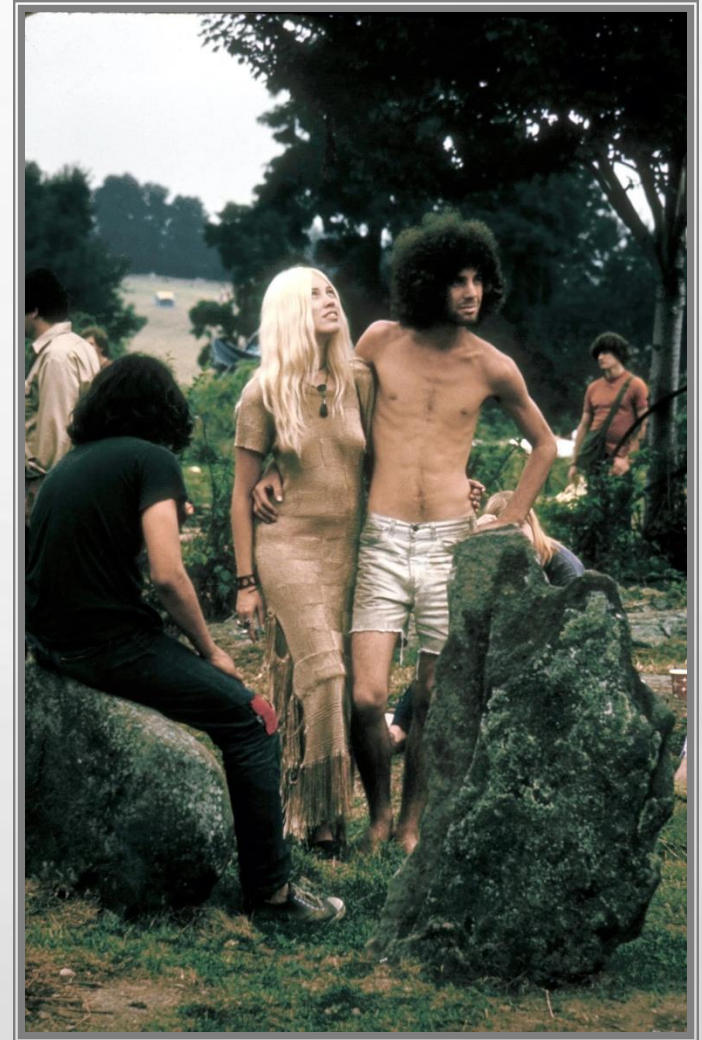

Bob Dylan – Pawn in Their Game (1963)

HIPPIEBEWEGING

- **LIEFDEVOL VERZET / FLOWERPOWER**
- **WOODSTOCK FESTIVAL 1969**
- **JIMI HENDRIX**
- **PSYCHEDELISCHE ROCK**

Jimi Hendrix – Star Spangled Banner (1969)

David Bowie – Ziggy Stardust (1972)

MINDER IS MEER

- **MINIMAL ART**
- **DONALD JUDD (1928 – 1994)**
- **PRIMAIRE KLEUREN EN VORMEN**
- **GEEN PERSOONLIJKE SIGNATUUR**

Donald Judd - Untitled (1989)

MINIMAL MUSIC

- **RITME STAAT CENTRAAL**
- **INSPIRATIE UIT AFRIKAANSE EN INDIASE PERCUSSIONMUZIEK → GAMELANMUZIEK**

Terry Riley – in C (1964)

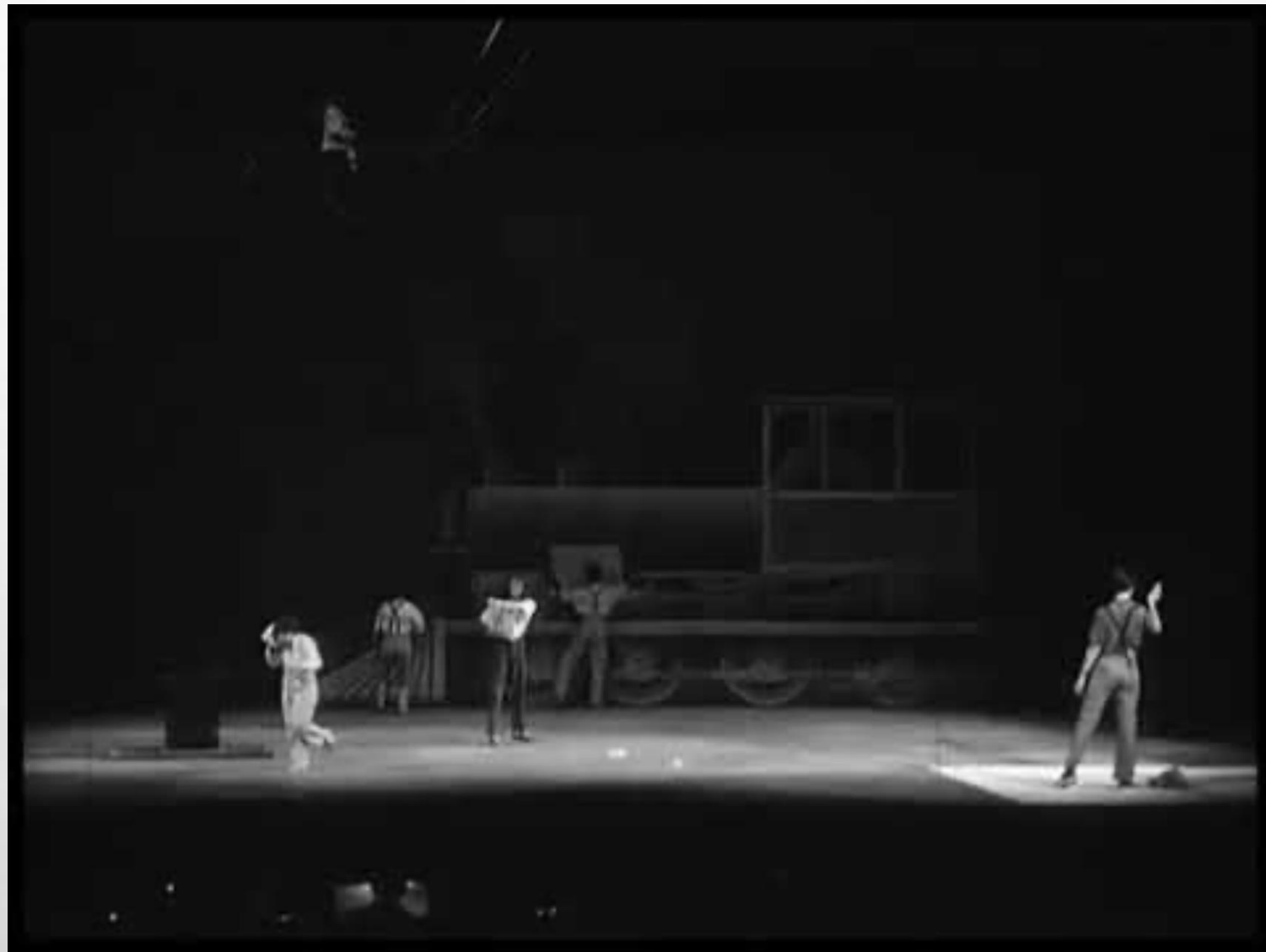
Steve Reich – Drumming (1970)

Jiri Kylian - Falling Angels (1989)

MINIMAL OPERA

- **VELE HERHALINGEN**
- **GEEN LINEAIR VERHAAL**
- **LANGE DURATIE**
- **ALS EEN SOORT TRANS**

Philip Glass – Einstein on the Beach (1976)

EINDE LES 3

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 4

LESPLAN:

- OPHALEN VORIGE LES**
- FLASHCARDS BELANGRIJKE BEGRIPPEN**
- OEFENVRAGEN**

WAT HERINNER JE JE VAN DE VORIGE LES?

FLASHCARDS

BELANGRIJKE BEGRIPPEN

Letterlijk; voorhoede. Benaming voor kunstenaars die tussen 1900 en 1950 experimenteren met vernieuwing op het gebied van kunst en cultuur, zich verzetten tegen de geldende maatschappelijke en culturele orde en hun tijd (ver) vooruit zijn.

AVANT-GARDE

**Britse rock-'n-roll variant die ontstaat rond 1963. Mix van
rock-'n-roll, rhytm-and-blues en soul.**

Artiesten: o.a. The Beatles

BEATMUZIEK

Popplaat waarbij de nummers een geheel vormen, vaak verbonden door een overkoepelend thema of verhaal.

CONCEPTALBUM

**Verhalende muziekstijl gebaseerd op traditionele
volksmuziek.**

Artiesten: o.a. Bob Dylan

FOLK

Populaire subcultuur onder jongeren in de tweede helft van de jaren zestig. Ze geloven in een vredige maatschappij die gebaseerd is op spiritualiteit en (vrije) liefde. Zij verzetten zich tegen o.a. geweld, kapitalisme en materialisme.

HIPPIEBEWEGING

Benaming voor progressieve rockmuziek die ontstaat vanaf 1960, waarin geëxperimenteerd wordt met afwijkende instrumenten en met geluidstechnische foefjes.

Naam verwijst naar de drugsroes waar de muzikanten door beïnvloed zijn of die ze willen uitdrukken.

Artiesten: o.a. Jimi Hendrix

PSYCHEDELISCHE ROCK

Stroming in de beeldende kunst ontstaan in de jaren 60 in de VS, als reactie op het in die tijd invloedrijke abstract expressionisme. Maakt veel gebruik van spaarzame middelen of eenvoudige geometrische vormen.

Kunstenaars: o.a. Donald Judd

MINIMAL ART

Stroming in de eigentijdse klassieke muziek ontstaan eind jaren zestig in de VS. Kenmerkend is het gebruik van herhaling en korte ritmische motieven, vaak met subtiele variaties of verschuivingen.

Componisten: Steve Reich, Terry Riley, Philip Glass

MINIMAL MUSIC

**Indonesische muziekstijl waarbij er een hoofdrol is
weggelegd voor slaginstrumenten zoals drums, xylofoons en
gongs.**

GAMELANMUZIEK

Muzikaal drama voor zangstemmen en orkest waarbij de muziek en tekst belangrijk zijn. Zang, instrumentele muziek, dichtkunst, acteerkunst, decorkunst en vaak ook danskunst verwezenlijken deze vorm.

OPERA

VRAGEN OEFENEN

Bob Dylan en Jimi Hendrix worden groot in een tijd van politieke onrust. Leg voor beide artiesten uit wat hun relatie is tot de politieke bewegingen van hun tijd.

maximumscore 2

een van de volgende antwoorden:

- Bob Dylan wordt als folkzanger aanvankelijk gezien als gezicht van de protestbeweging voor gelijke mensenrechten. Omdat hij dit stempel niet wil, verandert hij zijn muziekstijl van folk naar rock.
- Jimi Hendrix past met zijn psychedelische rock goed bij de hippiebeweging die liefde en vrijheid predikt en zich afzet tegen alle vormen van geweld.

Beatmuziek ontwikkelt zich tot 'kunstmuziek' doordat de muziek onder andere complexer wordt.
Leg dit uit aan de hand van drie muzikale verschillen tussen deze nummers.

maximumscore 3

drie van de volgende vier antwoorden:

- *Satisfaction* is gebaseerd op een repeterende gitaarhook terwijl *Sgt. Pepper's* verschillende muzikale thema's bevat.
- *Satisfaction* wordt gedreven door een steady, dansbare drumpartij, terwijl de drums in *Sgt. Pepper's* veel meer ondersteunend zijn en onderbrekingen kennen.
- *Satisfaction* hoor je een bas, gitaar, drums en zang, terwijl *Sgt. Pepper's* geluidseffecten en koperblazers zijn toegevoegd.
- *Satisfaction* staat de leadzang centraal terwijl *Sgt. Pepper's* complexe meerstemmige koortjes bevat.

Benoem twee kenmerken van minimalistische kunst die zowel voorkomen in de beelden van Donald Judd, de muziek van Steve Reich en Philip Glass en de choreografie van Jiri Kilian en Lucinda Childs.

maximumscore 2

twee van de volgende drie antwoorden:

- Kunstwerken zijn opgebouwd uit relatief eenvoudige, minimale elementen.
- Herhaling is een belangrijk vormgevingselement.
- Het draait meer om het samenspel van het geheel dan de expressie van individuele muzikanten, dansers of objecten.

EINDE LES 4

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 5

FUNK

- **VANAF 1965 DANSMUZIEK ONDER ZWARTE AMERIKANEN**
- **JAMES BROWN**
- **SOUL ONTWIKKELD NAAR FUNK**
- **BASIS VOOR LATERE MUZIEKSTIJLEN ALS DISCO, HIPHOP EN HOUSE**

James Brown – kijk 1 minuut

James Brown – kijk 1 minuut

James Brown – invloeden

AFROBEAT

- **MONDIALISERING MUZIEK**
- **LOKALE VARIANTEN VAN SOUL EN FUNK**
- **IN GHANA EN NIGERIA ONTSTAAT AFROBEAT**
- **FELA KUTI (1938 – 1997)**
- **POLITIEKE TEKSTEN TEGEN HET REGIME**

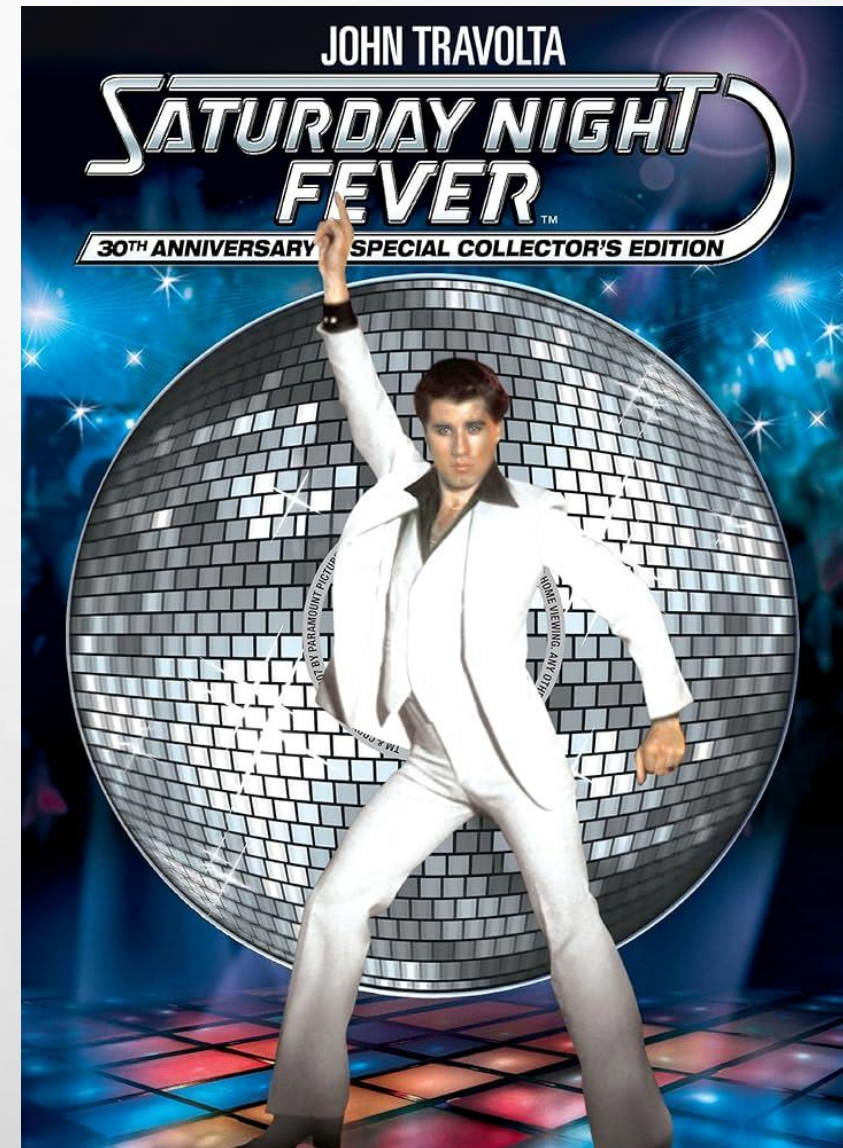
Fela Kuti – Zombie (1977)

VRAAG

**WAT ZOU EEN PROTEST STATEMENT ZIJN WAT JE NU IN DE PROBLEMEN ZOU
KRIJGEN?**

DISCO

- JAREN 70
- DISCOTHEEK MUZIEK
- SOEPELE MOVES, GOEDE LOOKS
- GLAD GEPRODUCEERD GELUID
- SYNTHESIZER
- PRODUCER BEPALEND

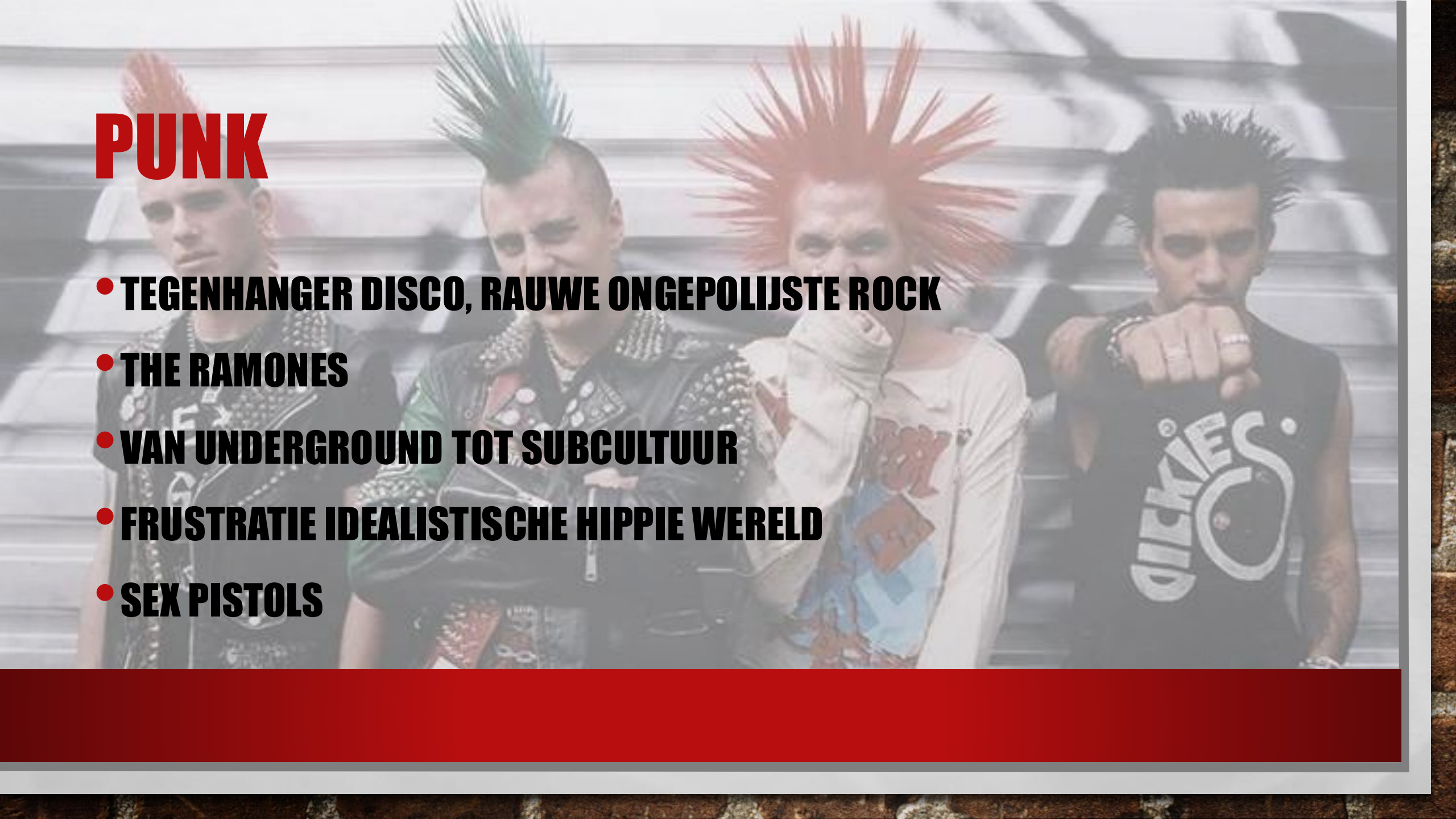
Bee Gees – Stayin Alive (1977)

Michael Jackson

PUNK

- **TEGENHANGER DISCO, RAUWE ONGEPOLIJSTE ROCK**
- **THE RAMONES**
- **VAN UNDERGROUND TOT SUBCULTUUR**
- **FRUSTRATIE IDEALISTISCHE HIPPIE WERELD**
- **SEX PISTOLS**

Sex Pistols – God Save the Queen (1977)

VIVIENNE WESTWOOD

VRAAG

**FUNK – AFROBEAT – DISCO – PUNK – WELKE STIJL IS HET MEEST AANWEZIG IN DE MUZIEK
DIE JIJ NU LUISTERT?**

POSTMODERNE ARCHITECTUUR

POSTMODERNE ARCHITECTUUR

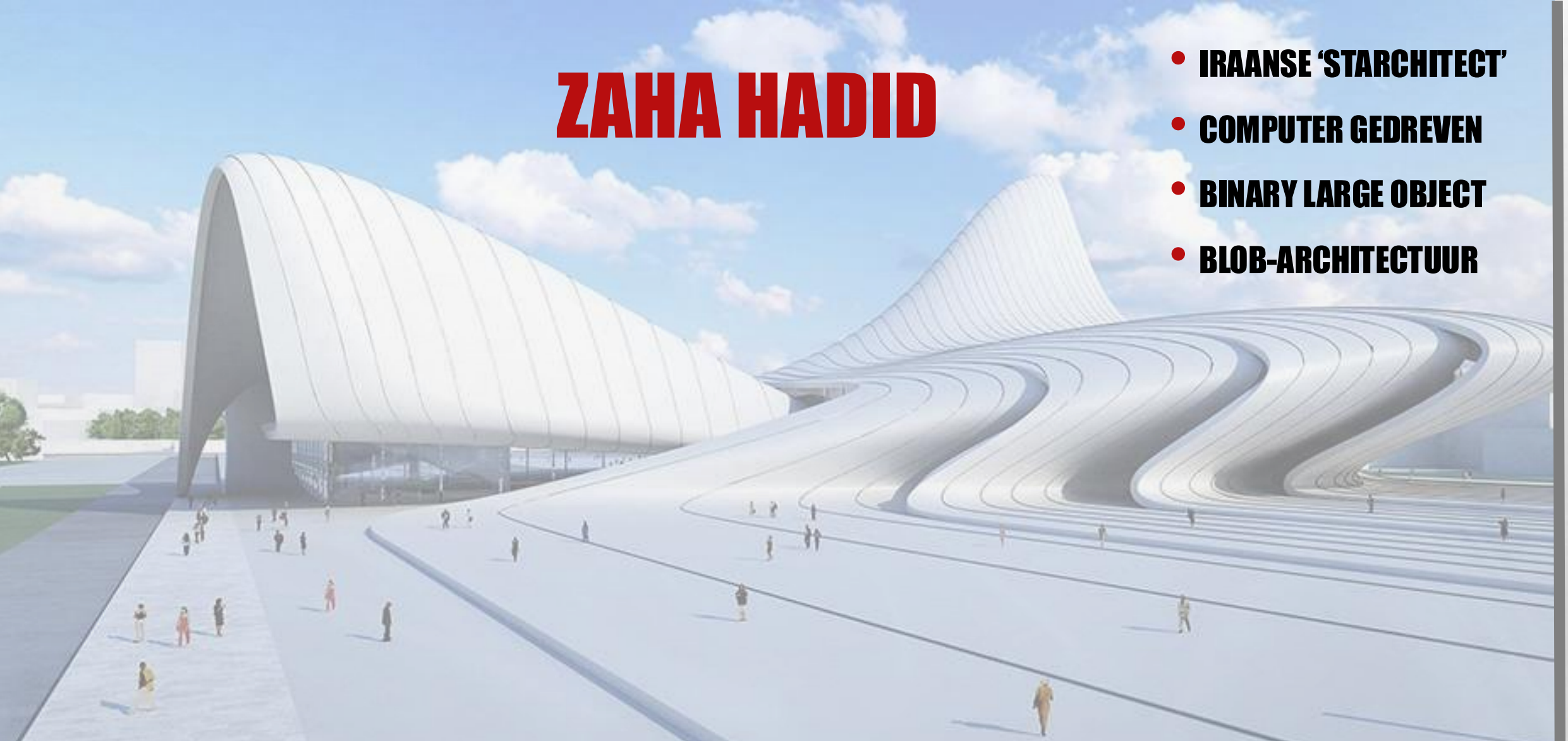
- **EIND JAREN ZEVENTIG – MIXEN EN PARODIËREN VAN STIJLEN**
- **“NA HET MODERNE”**
- **MINDER FOCUS OP AUTHENTICITEIT EN ORIGINALITEIT**
- **LESS IS MORE? LESS IS A BORE.**

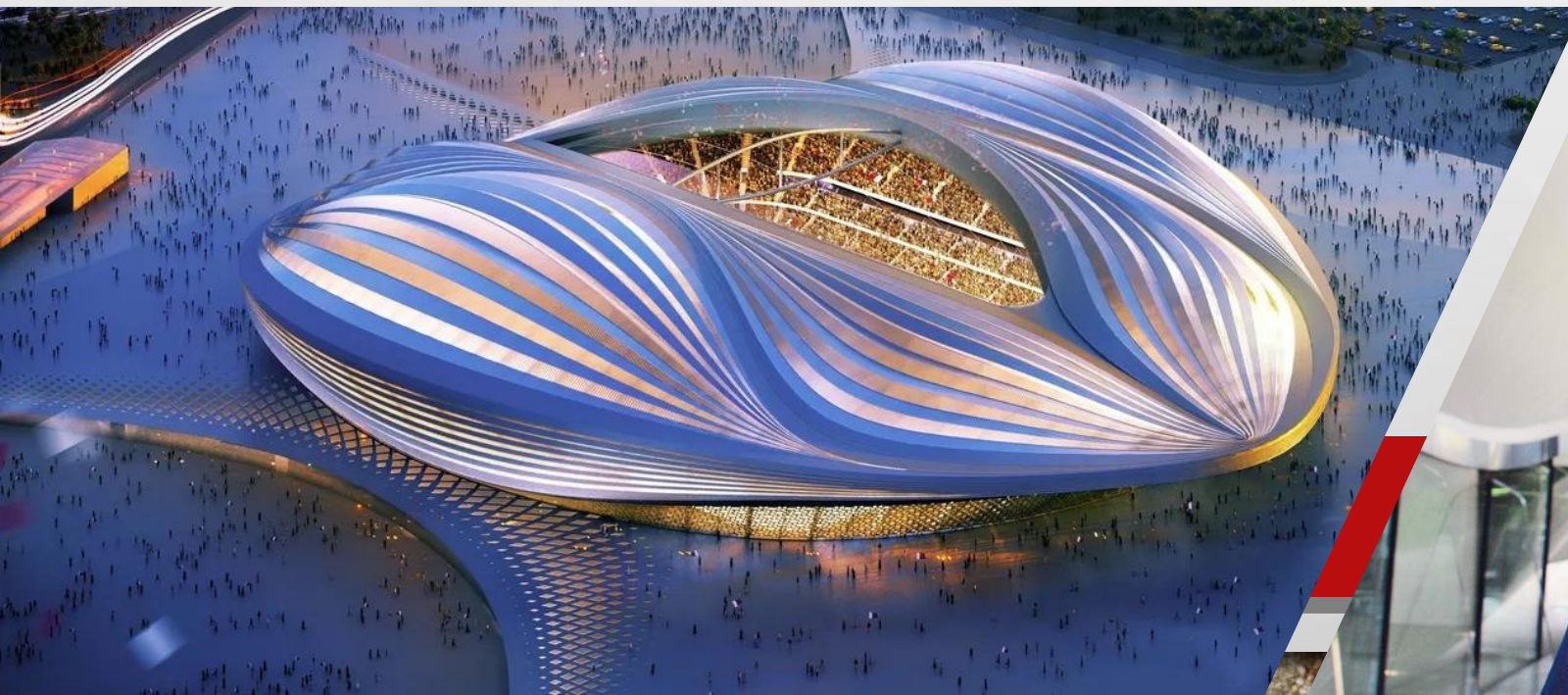
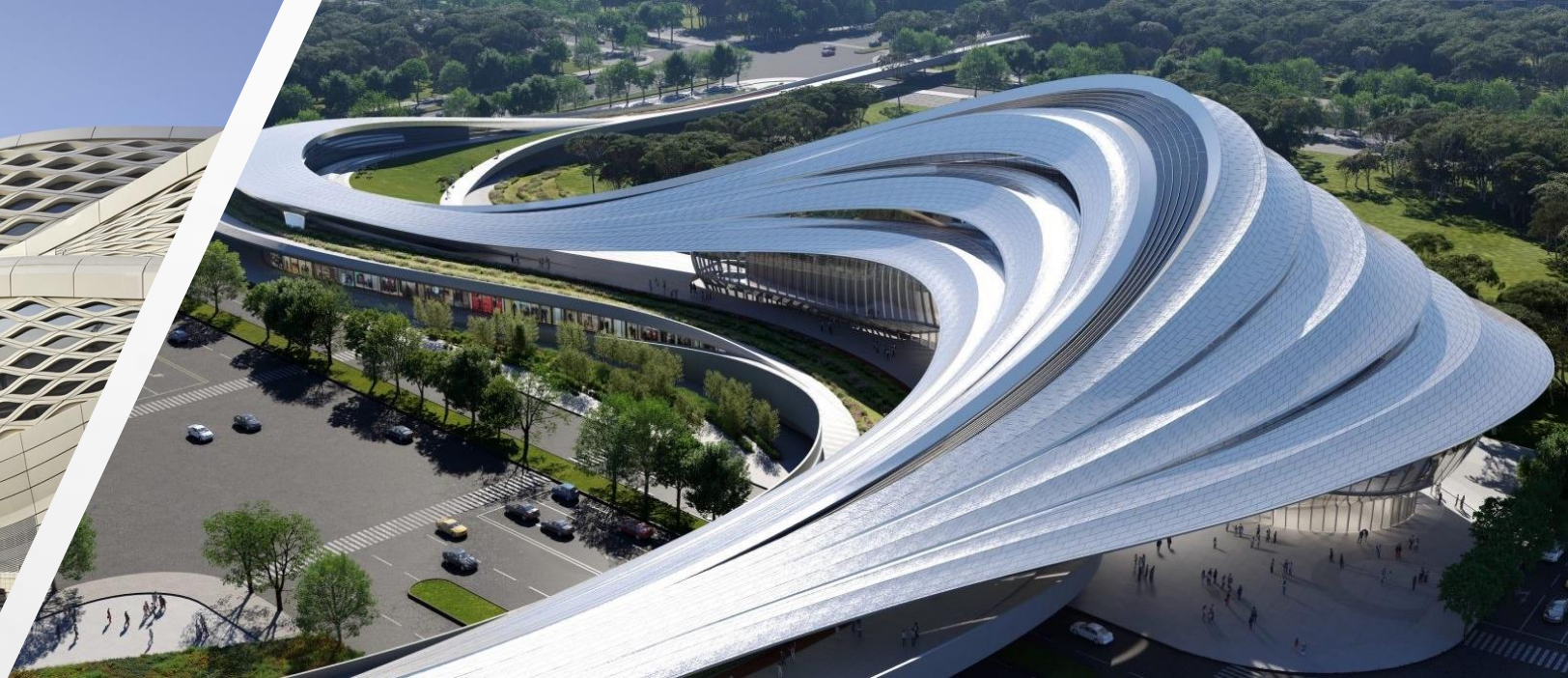

Deconstructivisme

ZAHA HADID

- IRAANSE 'STARCHITECT'
- COMPUTER GEDREVEN
- BINARY LARGE OBJECT
- BLOB-ARCHITECTUUR

EINDVRAGEN

- **KAN JE EEN VOORBEELD VAN POSTMODERNE ARCHITECTUUR BEDENKEN?**
- **ZOEK EN BEKIJK EEN LIVE OPTREDEN VAN EEN VAN DE BESPROKEN MUZIKANTEN**

EINDE LES 5

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 6

LESPLAN:

- OPHALEN VORIGE LES**
- FLASHCARDS BELANGRIJKE BEGRIPPEN**
- MUZIEK QUIZ**
- OEFENVRAGEN**

WAT HERINNER JE JE VAN DE VORIGE LES?

FLASHCARDS

BELANGRIJKE BEGRIPPEN

Soulvariant waarbij het accent ligt op de ritmesectie en de dansbare herhaling van muzikale elementen.

Artiesten: o.a. James Brown

FUNK

Dansmuziekgenre ontstaan in de jaren 70 in dansclubs. Heeft een hoog tempo en vaak een glad geproduceerd geluid, met pakkende zanglijnen en synthesizers.

Artiesten: o.a. Donna Summer

DISCO

Muziekgenre ontstaan eind jaren 60 in Ghana en Nigeria uit een kruisbestuiving tussen jazz, funk en West-Afrikaanse muziek.

Artiesten: o.a. Fela Kuti

AFROBEAT

Muziekstroming ontstaan rond 1974 in de VS en GB als reactie op de populaire commerciële popmuziek. Kenmerkend zijn een ongepolijste sound, een eenvoudig instrumentarium en simpele akkoordenschema's.

Artiesten: o.a. The Ramones, Sex Pistols

PUNK

Stijlaanduiding in de kunsten die geldt als tegenhanger of opvolger van het modernisme.

Kunstenaars: o.a. Robert Venturi, Jeff Koons, Quentin Tarantino

POSTMODERNISME

Verzamelnaam voor nieuwe ontwikkelingen in de westerse kunsten in de eerste helft van de twintigste eeuw parallel aan snelle politieke, technologische en economische veranderingen in de periode.

MODERNISME

Architectuurstijl ontstaan in de jaren 80, die de indruk geeft dat de constructie van het gebouw gefragmenteerd is, door afwezigheid van harmonie.

DECONSTRUCTIVISME

**Architectuurstijl ontstaan in de jaren 90 met grillige of
golvende vormen, ontworpen met behulp van
computerprogramma's.**

BLOB-ARCHITECTUUR

(NOG) ONBEKENDE TERMEN

**Muzikale term voor een voortstuwend ritme dat aanzet tot dansen, meestal gespeeld door de ritmesectie van een band.
In jazz-muziek ook wel swing genoemd.**

GROOVE

**Elektronische dancemuziek die opkomt in Chicago rond 1980.
Typerend voor house is de basdrum op elke tel van de
vierkwartsmaat (four on the floor).**

HOUSE

**Culturele beweging ontstaan in de jaren 70 in New York,
waarvan rap, dj'en, breakdance en graffiti de vier
basiselementen vormen.**

HIPHOP

MUZIEK GENRE LUISTER QUIZ

<https://open.spotify.com/playlist/1YoXwZgTX1TmzzcYr837HR?si=0gHKqp2RTNG6ERxSwtOd8w>

VRAGEN OEFENEN

THIS IS **Ramones**

Punk groeit in korte tijd uit van een muziekstroming tot een complete subcultuur. Noem een belangrijke overeenkomst tussen de punkmuziek van bands als The Ramones en de Sex Pistols en de punkkleding van Vivienne Westwood.

Maximumscore 1

De muziek en de kleding delen dezelfde do-it yourself mentaliteit: het is rauw, eenvoudig en ongekunsteld.

Veel punkbands brengen hun muziek uit op eigen, onafhankelijke platenlabels. Westwood verknipt en vermaakt haar kleding zelf.

Postmodernistische architectuur staat lijnrecht tegenover modernistische architectuur. Noem drie verschillen tussen de twee stijlen aan de hand van de uitspraken

‘less is more’(Van der Rohe) en ‘less is a bore’ (Venturi).

‘Less is more’ (modernisme) 3 van de volgende:

- Vormgeving moet functioneel zijn (*Form follows function*)
- Strak, geen versieringen
- Streng stijlprincipes, zakelijk
- Weinig kleur

‘Less is a bore’ (postmodernisme) 3 van de volgende:

- Vormgeving moet herkenbaar zijn / gebouwen moeten niet allemaal op elkaar lijken of gelijkvormig zijn
- Versieringen, details en ornamenten zijn toegestaan
- Speels, ironisch
- Hergebruik en mengen van verschillende stilelementen/stijlcitaten

(VWO): Het postmodernisme ontstaat in de jaren 70, onder invloed van een aantal sociaal-maatschappelijke veranderingen. Noem twee van die veranderingen.

maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Waar de moderne maatschappij wordt gekenmerkt door industrialisering, is voor de postmoderne maatschappij informatisering bepalend. Voortaan ligt de macht bij degenen die toegang hebben tot kennis.
- Bestaande richtinggevende ideologieën zoals religie, marxisme, of het geloof in vooruitgang verliezen populariteit. Het einde van de grote verhalen' (Lyotard): het vertrouwen in geloof en ideologieën neemt af.
- De samenleving is meer gericht op het individu, minder op sociale verbanden.

EINDE LES 6

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 7

IMITATIE EN HERGEBRUIK

- **POSTMODERNE KUNSTENAARS REALISEREN ZICH DAT VERNIEUWEN BIJNA ONMOGELIJK IS**
- **NIEUW BEGINPUNT VAN HERGEBRUIK**

MICHAEL JACKSON (1958 – 2009)

- **TECHNISCH HOOGSTAAND GEPRODUCEERDE SOUND**
- **MIX VAN SOUL, DISCO, ROCK EN POP**
- **WERELDPUBLIEK ZWART TOT WIT**

Michael Jackson – Beat It

Michael Jackson and Bubbles (1988) - Jeff Koons

POSTMODERNISTISCHE KUNST

- **BETEKENIS VAN EEN KUNSTWERK STAAT NOOIT VAST**
- **WORDT BEPAALD DOOR TIJD EN CULTURELE CONTEXT**
- **SPEL SPELEN MET CONTEXT VAN DE TIJD**

“
I think,
therefore I am.
”

17^e eeuwse filosoof Descartes

I shop therefore I am (1987) – Barbara Kruger

Untitled Film Stills (1977-1980) – Cindy Sherman

QUENTIN TARANTINO

- **FILMMAKER IN POSTMODERNISTISCHE STIJL**
- **HAALDE INSPIRATIE UIT ZIJN WERK IN EEN VIDEOTHEEK**
- **COLLAGE FILMS VOL VERSCHILLENDE STULEN, KNIPOGEN EN VERWIJZINGEN**

CLASSIC TRAILER

Pulp Fiction (1994) – Quentin Tarantino

Pulp Fiction (1994) – Quentin Tarantino

BIRTH OF HIPHOP

- **1986 – 1997 = GOLDEN AGE OF HIPHOP**
- **JONGEREN CULTUUR**
- **MUZIEK, DANS, KLEDING, GRAFFITI ART**

www.huntleyarchives.com

Film 98273

1959 breakdancing in Afrika

STREETWISE

- **1973 - NY – THE BRONX**
- **BLOCKPARTIES**
- **DJ'EN – BREAKS – MC**
- **BREAKDANCE**
- **SCRATCHEN**

Grandmaster Flash legt uit hoe je breaks maakt vanaf 1:20 (1983)

Grandmaster Flash & The Furious Five – The Message (1982)

PUBLIC ENEMY

- **RAPPEN OVER SOCIAAL
MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S**
- **RACISME, POLITIEGEWELD,
BEELDVORMING IN DE MEDIA**
- **OVERROMPELENDE SOUND
VAN SCRATCHES EN SAMPLES**

Public Enemy – Bring The Noise (1988)

- **POSITIEVE BOODSCHAP**
- **RELAXTE, JAZZY SOUND**
- **WORDPLAY**

A TRIBE CALLED QUEST

A Tribe Called Quest – Bring the Rhyme (1991)

HIPHOP WORLDWIDE

- **ROND 1990 MAINSTREAM**
- **FEMALE RAPPERS**
- **SAMPA THE GREAT**
- **ZAMBIAANSE ROOTS**
- **INVLOED R&B**

Sampa the Great – Final Form (2019)

HIPHOP DANS ON STAGE

- **BREAKDANCE MOVES – HEADSPIN EN WINDMILL**
- **MTV CLIPS**
- **NL'SE CHOREOGRAAF SHAILESH BAHORAN COMBINEERT STIJLEN**

IGNITE

Shailesh Bahoran – Ignite (2016)

EINDE LES 7

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 8

LESPLAN:

- OPHALEN VORIGE LES**
- FLASHCARDS BELANGRIJKE BEGRIPPEN**
- OEFENVRAGEN**

WAT HERINNER JE JE VAN DE VORIGE LES?

FLASHCARDS

BELANGRIJKE BEGRIPPEN

Hard, doorschijnend en meestal wit keramiek dat aanvankelijk vooral in China en Japan werd geproduceerd. In de zeventiende eeuw door de VOC ingevoerd als luxeproduct.

PORSELEIN

Spontaan straatfeest met muziek en dans, populair tijdens de opkomst van de hiphop cultuur in de Verenigde Staten rond 1976.

BLOCKPARTIES

Korte onderbreking van het lopende ritme in een pop- of jazznummer, vaak door een drumfill. Deze stukken van bestaande platen vormen vaak de basis voor hiphopmuziek.

BREAKS

Afkorting van diskjockey: iemand die platen draait bij dansfeesten of zorgt voor de muzikale ondersteuning bij hiphop-optredens.

DJ

Afkorting van master of ceremonies. Aanvankelijk iemand in de hiphop die de dj aankondigt en het publiek aanmoedigt om te dansen. Later wordt de afkorting synoniem voor rapper.

MC

**Acrobatische dansstijl, vormt samen met rap, dj'en en graffiti
de vier basiselementen van hiphop.**

BREAKDANCE

Techniek uit de hiphopcultuur waarbij een platenspeler als muziekinstrument wordt gebruikt. Door het ritmisch met de hand heen en weer bewegen van een grammofoonplaat kan de dj korte stukjes muziek of geluid ritmisch herhalen.

SCRATCHEN

In de muziek: fragmenten van bestaande opnamen die gebruikt worden om nieuwe composities mee te maken.

SAMPLES

Hedendaags muziekgenre met invloeden uit de rhythm-and-blues, soul, funk en hiphop.

Artiesten: o.a. Beyoncé.

R&B

**Basisbeweging uit de breakdance waarbij de danser
ronddraait op zijn hoofd.**

HEADSPIN

Basisbeweging uit de breakdance waarbij de danser met de rug op de grond cirkels draait en de benen gespreid als molenwieken door de lucht zwaaien.

WINDMILL

VRAGEN OEFENEN

Op de afbeelding zie je het beeld dat de Amerikaanse kunstenaar Jeff Koons in 1988 liet maken van de popster Michael Jackson en zijn huisdier, de chimpansee Bubbles. Het beeld bestaat uit porselein en bladgoud, en is gemaakt door specialisten in keramiek.

Koons heeft Michael Jackson and Bubbles een specifieke uitstraling gegeven die goed past bij de clichébeelden die van de popster bestaan. Leg dit uit. (1P)

maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Porselein (met glazuur) en bladgoud zijn glimmende en/of kostbare materialen en verwijzen naar de rijkdom van Michael Jackson en/of naar de wereld van glitter en glamour / showbizz en/of naar de aandacht voor zijn uiterlijk (het bleken / egaliseren van de huid).

Of

Het beeld doet denken aan kitsch(beeldjes) / decoratieve beeldjes (Biedermeier) en dat verwijst naar de wereld van glitter en glamour / showbizz / kitsch en klatergoud van Michael Jackson.

Het kunstwerk maakt deel uit van een serie met de titel Banality, wat 'banaliteit' betekent. Critici noemen het werk een voorbeeld van neo-pop art.

Leg uit op welke manier dit werk verwijst naar pop art uit de jaren zestig. Geef vervolgens aan waarin het juist verschilt van kunstwerken uit die tijd. (2P)

maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Overeenkomst: 1 De voorstelling, een popster, verwijst naar het gebruik van onderwerpen uit de populaire cultuur, en dat is een kenmerk van pop art.
- Verschil: 1 Het materiaal, porselein en bladgoud, en/of de zoete stijl en/of het gebruik van keramiek wordt in de jaren tachtig met (super)kitsch en/of burgerlijkheid geassocieerd (en verwijzingen daarnaar zijn kenmerkend voor kunst uit de jaren tachtig / het postmodernisme en niet voor de jaren zestig)

Sommige mensen zijn van mening dat het kunstwerk Michael Jackson and Bubbles kitsch is. Anderen beschouwen het kunstwerk, ondanks deze kitscherigheid, toch als een voorbeeld van kunst.

Leg uit waarom je kunt stellen dat het kunstwerk toch kunst is. (1P)

maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het beeld is door een kunstenaar bedacht en om die reden is het kunst (ook al doet de stijl waarin hij werkt denken aan kitsch).

Of

Koons maakt bewust (om inhoudelijke redenen) gebruik van een kitscherige stijl (omdat het past bij zijn onderwerp) en om die reden is het kunst.

Of

Het beeld staat in een museum en om die reden is het kunst.

Opmerking: als in het antwoord wordt genoemd dat het werk 'knap gemaakt is' geen scorepunt toekennen.

In de muziek van Public Enemy en A Tribe Called Quest is de stijl van *samples*, *beats* en *raps* heel verschillend.

Benoem deze verschillen voor elk van deze drie elementen.

Maximumscore 3

- *Samples:* Bij Public Enemy worden er veel samples van percussieve geluiden op elkaar gestapeld, wat een onrustig effect geeft. Bij ATCQ zijn er veel minder samples en worden ze gebruikt als melodieuze accenten.
- *Beats:* PE gebruikt een wat 'metalig' klinkende, snelle breakbeat met veel syncopen. Het nummer van ATCQ heeft een veel gelijkmatiger, langzamer en warmer klinkend drumritme.
- *Raps:* Bij PE wordt er gejaagd gerapt (soms syncopisch of in triolen), waarbij woorden vaak gedubbeld worden. ATCQ heeft een meer swingende rapstijl, waarbij de rappers de groove van de bas en drums benadrukken.

EINDE LES 8